

Övervinna hinder för vaccination

Slutrekommendationer

För att utforma effektiva vaccinationsprogram krävs ett mångfasetterat tillvägagångssätt som inriktas på de många praktiska hinder som påverkar vaccinationstäckningen negativt: logistiska, administrativa och informationsrelaterade hinder liksom hinder kopplade till den begränsade tillgången på medicinsk personal och medicinska tjänster kan göra det svårare att nå mål i fråga om vaccinationstäckning.

Påminnelse-system, mobila vaccinationsenheter och skolvaccinationsprogram kan hjälpa till att undanröja dessa hinder och öka vaccintäckningen.

Följande rekommendationer utgör en ram för hur vaccinationsstrategier kan förfinas så att de blir mer verkningsfulla och hållbara.

Påminnelse-system

Påminnelse-system (sms, e-postmeddelanden, digitala underrättelser) hjälper till att förbättra medvetenheten om vaccinationsscheman, minska "vaccinationsglömska" och avhjälpa informationshinder. De kan även bidra till att förbättra utbudet av vaccinationstjänster genom att göra efterfrågan på vacciner mer förutsägbar. Underlag från pilotförsök med påminnelse-system i Katalonien, Murcia och Kroatien visar statistiskt signifikanta ökningar av vaccinationstäckningen när påminnelser skickas. Viktiga inslag för att påminnelse-system ska bli framgångsrika är att

- integrera automatiska påminnelse-system med administrativa databaser,
- erbjuda enkel tillgång till informationsmaterial, t.ex. via länkar i påminnelsemeddelandet till officiella webbplatser eller mobilapplikationer,
- använda flerspråkig kommunikation för att garantera tillgänglighet för språkliga minoritetsgrupper,
- göra allmänläkare delaktiga i påminnelseprocessen genom att förse dem med verktyg så att de kan följa sina patienters vaccinationsstatus.

Mobila vaccinationsenheter

Mobila vaccinationsenheter kan hjälpa till att övervinna geografiska hinder och bekvämlighetshinder genom att ta vaccinerna närmare eftersatta samhällen och samhällen som är svåra att nå, inklusive landsbygdsområden och eftersatta stadsområden. Pilotförsök med mobila enheter i Oberösterreich i Österrike och Skärholmen i Stockholm gav goda resultat när det gällde att nå utsatta ungdomar och äldre vuxna. Lärdomar från pilotprojekten pekar på att genomslaget för mobila enheter kan stärkas genom

- flexibla öppettider, inklusive okonventionella öppettider såsom kvällar och helger,
- samverkan med lokalsamhällen i form av samarbete med lokala ledare, organisationer och influerare,
- flerspråkig vårdpersonal och information på flera språk,
- kombinerande av vaccinerbjudanden med andra relevanta hälso- och sjukvårdstjänster.

Skolvaccinationsprogram

Skolvaccinationsprogram kan förbättra vaccinationstäckningen genom att minska logistiska och avståndsrelaterade hinder. Om vaccinationstillfällena integreras i den vanliga skolverksamheten och förläggs under skoltid kan det minimera påverkan på upptagna föräldrars vardagsrutiner och ge högre täckning. De

pilotprojekt som genomförts i Estland och Nederländerna visar att familjernas engagemang, bekvämligheten och vaccinationstjänsternas tillgänglighet ökar när skolorna blir delaktiga i aktiviteter för vaccinationsmedvetenhet och vaccinationslokaler flyttas närmare skolan. Skolvaccinationsprogram kan främjas genom

- samverkan med föräldrarna, genom att förse dem med tydlig och utförlig information om vaccinationsprogrammet, förklara fördelarna med vacciner och bemöta farhågor kring vaccinernas säkerhet,
- effektivisering av processer, t.ex. genom att använda digitala samtyckesformulär,
- genomförande av riktade, ålders- och kulturellt anpassade kommunikationsstrategier, inklusive utarbetande av informationsmaterial och arrangerande av informations- och frågetillfällen,
- samarbete med skolsköterskor, lärare och skolledare kring olika aspekter av vaccinationsprogrammet.

Att utforma skräddarsydda och hållbara program

För att utarbeta vaccinationsprogram som är skräddarsydda efter målpopulationens behov och få stort genomslag är det viktigt att programmets utformning understöds av

- en grundlig behovsbedömning, för att samla in och organisera underlag om specifika behov och hinder som målgruppen ställs inför,
- uppbyggnad av en möjliggörande miljö, genom medverkan av samråd och samordning med berörda parter (vårdgivare, institutioner, organisationer, lokala ledare) för att garantera ett enhetligt tillvägagångssätt,
- samverkan med lokala ledare, influerare och "grindvakter" för att sprida vaccinationsbudskap, hjälpa till att bygga upp förtroende och bemöta farhågor inom samhällena.

Om man integrerar nya program i befintlig infrastruktur och fastställda rutiner, säkrar politiskt och ekonomiskt stöd, främjar medverkan av lokala aktörer från början samt uppmuntrar ansvarstagande av berörda parter, kan det hjälpa till att garantera metodernas hållbarhet även efter pilotskedet. Användning av EU-stöd och gränsöverskridande stöd för att organisera strukturerad aktiviteter för ömsesidigt lärande och utnyttja utbytesmöjligheter kan främja innovation och möjliggöra överföringar av innovativa metoder till olika sammanhang.